

Asia: VN/14164/2024

Asemanhaltijan tehtävien järjestäminen Suomessa

Lausuntopyynnön kysymykset

1. Haluatteko esittää yleisiä huomioita arviomuistiolounnoksesta?

Kuuloliitto kiittää liikenne- ja viestintäministeriötä lausuntopyynnöstä. Noin 800 000 suomalaisella on jonkinasteinen kuulonalenema. Kuulokojeen ja sisäkorvaistutteen käyttäjiä on yli 100 000. Kuuloliitto antaa lausuntonsa näiden kahden suuren ryhmän näkökulmasta.

Kuulovammaisten henkilöiden näkökulmasta tärkeintä on palveluiden ja viestinnän moniaistisuus ja -kanavaisuus sekä reaaliaikaisuus. Myös poikkeuksista on viestittävä saavutettavasti eli kuulutusten lisäksi esimerkiksi asemalta löytyvillä näytöillä tai tekstiviestitse tai mobiilisovelluksen push-ilmoituksen kautta suoraan palvelunkäyttäjälle. Kuuloliitto arvioi, että tällä hetkellä tämä toteutuu rautatieasemilla pääasiassa hyvin.

Arviomuistiolounnoksessa ei mainita vuonna 2023 valmistunutta liikennejärjestelmän esteettömyysvisiota, jonka tulisi osaltaan ohjata kaikkea liikennejärjestelmää koskevaa kehittämistä. Asemanhaltijan tehtävien järjestämisellä on vaikutuksia liikennejärjestelmän esteettömyyteen.

Kuuloliitto katsoo, että liikennejärjestelmän esteettömyysvision linjausten toteuttamisen ja esteettömyyden varmistamisen näkökulmasta paras vaihtoehto on asemanhaltijan tehtävien keskittäminen. Näin turvataan parhaiten riittävä asiantuntemus ja liikennejärjestelmän esteettömyyden huomioiminen multimodaalisena kokonaisuutena. Selkeä vastuutaho tekee myös matkustajien oikeuksien valvonnasta tehokkaampaa. Vammaisilla henkilöillä ei välttämättä ole resursseja, eikä heidän Kuuloliiton näkemyksen mukaan myöskään tulisi joutua itse navigoimaan sen suhteen, kenelle mikäkin esteettömyyden osanen kuuluu eli kuka on oikea taho ottaa yhteyttä esimerkiksi ongelmatilanteissa.

a) Säännöt oikeudesta kuljetukseen

-

b) Avunanto rautatieasemilla ja junissa sekä avunannon edellytykset

-

c) Tiedot lähimmistä asemista, joilta on saatavissa avustamispalvelua

-

d) Liikkumisvälineiden, apuvälineiden ja avustavien koirien korvaaminen

-

e) Henkilöstön koulutus

-

f) Matkustajien henkilökohtainen turvallisuus

-

g) Valitusten käsittelymenettelyt

-

h) Palvelujen laatuvaatimukset

-

i) Matkustajien oikeuksista tiedottaminen

-

j) Sopimus junaan pääsyä helpottavien laitteiden tarjoamisesta ja hallinnasta sekä avun ja vaihtoehtoisten kuljetusten tarjoamisesta

-

k) Avun tarjoaminen laitteiden huollon aikana

-

l) Kirjalliset toimintaohjeet ja käytösäännöt

-

m) Kuulemismenettely asemien rakentamisessa

-

n) Liikuntarajoitteisten henkilöiden kuljetusta ja avustamista koskevien tietojen käsittely

-

o) Asemalla tapahtuva tiedottaminen

-

p) Rautatieasemien esteettömyyttä koskevat tiedot ja tiedon päivittäminen

-

q) Asemanhaltijan mahdolliset uudet tehtävät:

- **Matkustajien oikeuksia koskevat velvoitteet, joita on ehdotettu laajennettaviksi multimodaalisiin matkustajaliikennekeskuksiin (yllä kohdat a, b, e, h ja i, kommentit voi esittää myös nykyisten velvoitteiden kommentoinnin yhteydessä)**
- **Kokonaan uudet asemanhaltijalle mahdollisesti osoitettavat velvoitteet (matkustajien kanssa käytettävät viestintävälineet, keskitetyt yhteyspisteet multimodaaleissa matkustajaliikennekeskuksissa, asemien minimivaihtoajan määrittely)**

-

3. Arviomuistiolounnoksen yhteenvedossa on esitetty neljä karkeaa etenemismuutostapa. Mikä muistiossa tarkemmin kuvatuista alustavista etenemismuutostavoista olisi mielestänne toimivin?

- 1. Asema-alueiden omistusta tai asemien sopimusperusteista hallinnointia keskitetään ja nämä toimijat määritetään lainsäädännössä asemanhaltijoiksi koko Suomessa tai tietyillä asemilla.**
- 2. Asema-alueiden omistajat määritetään asemanhaltijoiksi lainsäädännössä.**
- 3. Asemanhaltijaa ei määritetä lainsäädännössä, mutta asemanhaltijan lakisääteiset tehtävät osoitetaan tarvittaessa lainsäädännössä tehtäväperusteisesti tietyille toimijoille.**
- 4. Asemanhaltijaa ei määritetä lainsäädännössä eikä asemanhaltijan tehtäviä erikseen osoiteta toimijoille, vaan asemanhaltijan EU-asetuksen mukaisten tehtävien hoitamiseen puututaan tarvittaessa tapauskohtaisesti valvonnan keinoin.**

1. Asema-alueiden omistusta tai asemien sopimusperusteista hallinnointia keskitetään ja nämä toimijat määritetään lainsäädännössä asemanhaltijoiksi koko Suomessa tai tietyillä asemilla.

4. Mikä on näkemyksenne etenemismuutostavasta 1? Millaisia vaikutuksia tällä etenemismuutostavalla olisi?

Kuuloliitto katsoo, että etenemismuutostapa 1 turvaisi parhaiten liikennejärjestelmän esteettömyyden ja matkustajien oikeuksien toteutumisen sekä niiden valvomisen resurssitehokkaasti.

5. Mikä on näkemyksenne etenemismuutostavasta 2? Millaisia vaikutuksia tällä etenemismuutostavalla olisi?

-

6. Mikä on näkemyksenne etenemismuutostavasta 3? Millaisia vaikutuksia tällä etenemismuutostavalla olisi?

-

7. Mikä on näkemyksenne etenemismuutostavasta 4? Millaisia vaikutuksia tällä etenemismuutostavalla olisi?

Kuuloliitto katsoo, että tämä etenemistapa olisi hyvin raskas niin viranomaisen, kuin kuluttajien näkökulmasta, ja edistäisi esteettömyyden ja vammaisten matkustajien oikeuksien toteutumista heikoiten.

8. Puuttuuko arviomuistioluonnoksesta näkemyksenne mukaan jokin etenemisvaihtoehto? Miten arvioitte sen vaikutuksia verrattuna arviomuistiossa esitettyihin etenemisvaihtoehtoihin?

-

9. Haluatteko täydentää tai korjata arviomuistioluonnoksessa asemanhaltijan lakisääteisten tehtävien valvonnan nykytilasta tai muutostarpeista esitettyä?

-

10. Onko teillä muita kommentteja, jotka toivotte huomioitavan muistiossa kuvattujen asemanhaltijan lakisääteisten tehtävien järjestämisessä?

-

Horto Anniina
Kuuloliitto ry